

PÅ NORSKTOPPEN

Informasjonsmagasin for Lebesby Kommune • Årgang 5 - Nr. 3 - 2008

På norsktoppen

Så var høsten endelig kommet! Det gleder vi oss over, i hvert fall været tatt i betraktning. I høstnummeret av «På Norsktoppen» kan vi se at det er mye å glede seg over i vår kommune. Folketallet går opp, fiskeflåten fornyes, det skal slaktes torsk fra oppdrettsanleggene i Laksefjorden - samtidig som vi rykker fram i vindkraftkøen. Vi ønsker alle leserne en riktig god høst.

Hilsen oss i redaksjonen:
Øystein og Per.

per.christensen@lebesby.kommune.no
Telefon 78 49 95 42
oingila@hotmail.com
Telefon 975 81 812

«På Norsktoppen» blir sendt ut gratis til alle som bor i kommunen.

Vil du abonnere på magasinet?
«På Norsktoppen» blir delt ut gratis til alle som bor i kommunen.

Andre kan abonnere?
Abonnementsprisen for 4 nr. er kr 150,-

Send giro til:
Lebesby kommune,
Kulturkontoret,
Postboks 374,
9790 Kjøllefjord.

Bankgiro:
4961.72.00235
og merk den:
«Abonnement På Norsktoppen».

For- og baksidfoto:
Robin Jenssen.

Trykk: Trykkeriservice AS,
9711 Lakselv
www.trykkeriservice.no

Ordførerens side

Velkommen til høstens utgave av «På Norsktoppen». Dette bladet er en fin mulighet for oss til å informere om ting fra kommunens side og fortelle om samfunnsutviklingen i kommunen vår. Jeg har inntrykk av at leserne setter pris på bladet.

Det skjer mye i kommunen vår. Vi har arbeidet for å få på plass viktig infrastruktur for innbyggerne, og jeg synes det er gledelig at nær sagt alle husstandene i Norges 8. største kommune i utstrekning nå kan få tilgang til bredbåndstjenester.

Første fase av punktutbedringen på Ifjordfjellet har pågått i sommer. Det er en viktig start på å få utbedret denne fjellovergangen. Vi skal «henge» på politisk for å få til større bevilgninger til neste år. Jeg føler at gjennomslaget kom når vi fikk aksept for at vegen skal holdes åpen hele vinteren, det aktualiserer utbedringene på en helt annen måte.

Dessverre så ble asfalteringen av vegen fra Bekkarfjord til Lebesby utsatt også i år. Jeg har tatt opp saken med vegvesenet.

De beklager at det ikke ble rom til dette i år, men sier at det er inngått avtale med Mesta for utførelse neste år. Vi gleder oss.

Det er vel ingen kommune i dette landet som har så stor produksjon av settefisk (smolt) som nettopp her hos oss. Nå er Villa gruppen i gang med forundersøkelser for en eventuell etablering av nytt settefiskanlegg i Bekkarfjord. Dette synes jeg er svært gledelig. Det befester seg en næringsklynge i Laksefjorden som blir viktig for den regionale utviklingen fremover. Både Grieg Seafood og Lerøy har investert og vil investere betydelige midler i sine anlegg i Landersfjord og Friarfjord.

Som tidligere omtalt i media, så hadde vi hyggelig befolkningsutvikling i første halvår. Det etter mange negative kvartaler. Jeg håper at denne utviklingen vil fortsette, men vet samtidig at dette kommer til å svinge fremover. Vi har hatt en profil hvor vi sprer det gode budskapet om hjemkommunen der vi ferdes. Det er kanskje ett av de viktigste virkemidlene vi kan bruke. Vi vet alle at det er mange ting som kunne vært litt bedre, livet blir på en måte sjelden perfekt. Men la oss fokusere på de gode tingene og sammen gjøre noe med de tingene som kan bli bedre. Når vi sammenlikner oss med tilsvarende kommuner, så er faktisk Lebesby en god kommune å bo i.

Folketallet i kommunen øker. (Foto: Lill Astrid Røvik)

Vi blir flere!

AV LILL ASTRID RØVIK

Selv om vi ikke kan slippe jubelen løs ennå, er en klapp på skulderen vel fortjent til en kommune som har snudd nåla, og stiger i folketall!

Ved utgangen av andre kvartal i 2008 var innbyggertallet steget til 1.333. Altså var det blitt 29 flere Lebesbyværingene i løpet av april, mai og juni dette året. Om dette er en tilfeldighet eller en begynnelse på ei voksende fremtid for kommunen er ikke godt å si, men at det er positivt er i alle all sikkert.

På norsktoppen

Selv om 29 personer er et beskjedent tall, så ruver det

likevel på statistikkene. Satt opp mot befolkningsgrunnlaget i kommunen, hadde faktisk Lebesby kommune en så sterk befolkningsvekst at vi kun ble overgått av seks andre kommuner på landsbasis. Dermed er veksten oppsiktsvekkende - særlig når man vet at man bor i landets ytterste distrikt.

Bygger nytt

At folketallet stiger vises også på boligmarkedet. I Kjøllefjord er det bort imot fulle hus, og mange har faktisk problemer med å finne seg husvære. Noen har til gjengjeld tatt høyde av det, og bygger likegodt nytt hus. Øyvind og Torhild Pedersen er i full gang med bygging i Snattvika, og er i gang med det første nybygget på boligfronten i dette årtusenet. Kanskje dette kan være startskuddet for at flere kan vurdere å bygge nytt.

Smånytt

Skal utrede mulig smoltanlegg i Bekkarfjord

Lebesby kommune støtter utredningsarbeidet som Troika Seafarms AS skal gjøre rundt mulighetene for etablering av smoltanlegg i Bekkarfjord. Det

som er viktig å avklare er om det er ferskvann nok og av riktig kvalitet. I tillegg må det avklares hva sektormyndighetene sier til en eventuell etablering. Utredningsarbeidet vil foregå frem til våren 2009.

Skal være med å utvikle Nordkyn som reiselivsmål

Reiselivsbedriftene på Nordkyn har sammen med Lebesby kommune jobbet frem et prosjekt som skal utvikle «Nordkyn - de eksotiske fiskevær». Prosjektet er finansiert av Innovasjon Norge, kom-

munene Lebesby og Gamvik, og bedriftene selv. Nyansatt prosjektleder Charlotte Schytte fra Lange-sund starter i denne spennende jobben i september, og hun skal i første omgang ha kontorfellesskap med Arctic Coast på tidligere Kjøllefjord kro.

Smånytt

Arnkjell er slakteklar

AV ØYSTEIN INGILÆ

Arnkjell Bøgeberg i Troll Fish AS håper på en spurtvekst utover høsten, før selskapet sender sitt første torskeuttak til slaktning. I november skal torskeoppdrettsselskapet i Laksefjord, ta ut cirka 170.000 torsk til slaktning. Det vil bli en meget viktig milepæl i Lebesby kommunes historie. For dette er første gang det blir slaktet torsk som er oppdrettet i kommunen.

Vokser hurtig på høsten

Normalt vokser fisken hurtig i løpet av de siste månedene før vinteren slår til, og det krysser han fingrene for også i år.

Til sammen regner han med at kvantumet skal utgjøre 400.000 tonn sløyd torsk.

Ut av Finnmark

Selskapet har ennå ikke bestemt seg for hvor de skal slakte torsken. Men Bøgeberg ser ikke bort fra at de velger seg bort fra Finnmark, og sier at Steigen kan være et like aktuelt slaktested ettersom de har stor kompetanse på torsk. Bøgeberg er opptatt av at alt skal stemme ned til minste detalj når de skal gjennomføre sin første slaktning.

- Torsken er såpass robust at den vil tåle lengre frakt, derfor må vi nødvendigvis ikke holde oss til nærmiljøet, sier Bøgeberg.

God vekstutvikling

For tiden har Troll Fish 420.000 torsk i sjøen. I år har de satt ut 350.000 torskeyngler, som så langt har hatt en bra vekstutvikling.

- Vi er godt fornøyd med resultatet og klarer å holde skjema, sier Bøgeberg.

Årets store happening for bedriften, blir likevel slaktingen - ettersom det er deres aller første.

Troll Fish har planer om utvide driften kontinuerlig i årene framover - og har som mål å oppdrette 10.000 tonn torsk årlig.

Arnkjell Bøgeberg vil i november foreta den første slaktingen av torsk oppdrettet i Trollfjorden ved Ifjord. (Foto Agnar Berg)

Offisiell åpning

AV ØYSTEIN INGILÆ

Varaordfører Stine Akselsen fikk æren av å klippe snora da nye NAV ble offisielt åpnet.

Folk flest har fått med seg at alle sosiale tjenester i kommunen er samlet under ett tak - det vil si der trygdekontoret har vært de siste årene.

Topp moderne

Samlingen av de sosiale tjenestene har resultert i en omfattende ominnredning av kontorene - som har gjort at lokalene både er blitt mer moderne og større. Det til både glede og forargelse for bygdas innbyggere.

Det nye lokalet er nemlig helt i tråd med NAVs sentrale bestemmelser om hvordan NAV-kontorene rundt i Norge skal se ut. Det gir både mer åpenhet – samtidig som de ansatte er mer skjermet.

Varaordfører Stine Akselsen klipper over snora og erklærer NAV Lebesby for åpnet. (Foto Bjørn Johan Karlsen)

De ansatte selv er imidlertid godt fornøyd med løsningene - noe som også kom til uttrykk da Nav Lebesby ble offisielt åpnet 4. september. Under åpningen deltok flere inviterte gjester sammen med de NAV-ansatte.

Verdig åpning av NAV Lebesby. Fra venstre: ass. direktør Ingunn Foslund, varaordfører Stine Akselsen og rådmann Margoth Fallsen

NAV-lederen mottok kunst som åpningsgaver på vegne av NAV Loppa. Fra venstre: Jan Arne Kristiansen fra fylkets etableringsprosjekt, NAV-leder Hilde Lindahl, ass. direktør Ingunn Foslund og ordfører Jan Erik Jensen.

Oljemesse eller fiskerimesse?

Mange kommuner er kritisert for at de deltar på oljemessa i Stavanger og ikke fiskerimesse i Trondheim. Lebesby kommune har flere ganger valgt å delta på fiskerimesse «Lofotfishing» som arrangeres i Svolve i april hvert andre år, neste gang i 2009. Dette har vært en bra møteplass og ei mindre og mer matnyttig messe for vår kommune å delta på.

Vil du være med å gi innspill?

I oktober inviterer styret i LiV - Lebesby i Vekst - til et arbeidsmøte hvor vi ønsker innspill på hvordan vi skal jobbe med nyskaping og omstilling i 2009. Vi har en strategi- og handlingsplan som ligger på kommunens hjemmeside, under prosjekter. Der ligger også informasjon om hva vi har arbeidet med det siste året. Vi ønsker alle som vil bidra i arbeidet fremover velkommen til møtet (se oppslag senere) eller kom innom kontoret vårt i Kjøllefjord.

Deltok på oljemessa

AV TORIL SVENDSEN

Lebesby kommune deltok sammen med sju andre kommuner i Øst-Finnmark Regionråd på Europas største oljemessa, ONS, som ble arrangert i Stavanger i august 2008.

I regi av Øst-Finnmark Regionråd var det lagt opp til et tett og nyttig program under oljemessa. Vi fikk møte selskap som både har og planlegger aktivitet i Barentshavet, som ENI, Chevron, Petoro og BG Group.

Møtte ENI

I tillegg fikk kommunen et eget møte med ENI for å avklare hvilke vurderinger de har gjort rundt Kifjordneset i samarbeid med Veritas. Vi hadde ikke egen stand som for 2 år siden, men kunne istedenfor bruke ledig tid på å besøke andre stands og ta en prat med ulike selskaper. Det knytter seg nå stor interesse til hvordan Goliat oljen skal utvinnes og hvilke selskaper som vil få tillatelse til å bore i Barentshavet under 20. konsesjonsrunde som sannsynligvis vil bli offentliggjort i løpet av mars/april 2009. Deltakere fra Lebesby kommune var ordfører Harald Larssen, Bård Rasmussen (Formannskap/Havnestyret) og Toril Svendsen (prosjektleder næring).

Toril Svendsen sammen med Lone Hegg fra Finnud på oljemessa i Stavanger. (Foto Bernt Aksel Jensen)

Nye båter på løpende bånd

AV ØYSTEIN INGILÆ

I løpet av ett år er det investert i fem nye fiskebåter i Kjøllefjord.

Da Stein Mauseth klappet til kai for en drøy måned side med flunke nye «Saturn», var det nybygg nummer fem som ankom kommunen siden i fjor høst. Han skiftet ut sin gamle trebåt med samme navn, med en topp moderne sjark - som tross sine 11 meter nesten er like dryg som gammelbåten på 50 fot.

Tre speedsjarker

Striptind-rederiet ble samtidig komplett, da Jonny Pedersen like etter ankom med speedsjarken «Ørtind» fra Island. Dette var rederiets tredje nybygg på under ett år – og nesten identisk med sine søsterfartøy «Striptind» og «Vårliner». Disse tre båtene skal drive tradisjonelt linefiske kombinert med turistfart i sommerhalvåret.

Krabbefiske

I tillegg har Magne Ellingsen kjøpt seg et nybygg, som han og hans mannskap skal drifte i kombinasjon med «Risvik». Dette er et fartøy han skal benytte til garnfiske og kongekrabbe.

For tiden er samtlige av nyinvesteringene på krabbefiske, og vil ta krabbekvotene før de legger om til linedrift senere på høsten.

Øverst:
«Ørtind» er den tredje speedsjarken til Striptind Rederiet.

I midten:
«Striptind» og «Vårliner» er begge bygd på Island.

Nederst:
«Saturn» ankom i slutten av august til Kjøllefjord. ▶

Stein Mauseth byttet ut gamle «Saturn» med en ny. I lengde er den nye atskillig kortere, men i bredde og høyde ruver den like mye. (Alle fotos Bjørn Roald Lillevik)

Med skråblikk og humor som lokkemat

AV LILL ASTRID RØVIK

- Ekte strøm fra miljøvennlige vind- og vannkraftverk, servert med melkesyre og svette.
- Sjarkfeskarns sjøsykmarinerte krabbe- og feskespesialitet, servert av; Speedsjark eller Tradisjonell sjark (Sett kryss)
- Ørret, røye og gnagsår fra Laksefjordvidda (Serveres fra ca. 20. juli).

Her er noen av rettene du finner i «Meny à la Lebesby» som skal inn i ei noe uformell markedsføringsbok for Finnmark. Hver kommune har fått anledning til å presentere sine særpreg, tradisjoner, sjel og identitet i boka som skal vise det ekte Finnmark. For å lokke hjem utflytterne og trekke til seg nye innflyttere er det lagt vekt på å vise frem sitt sanne jeg. Antall billige barnehageplasser, billige hus, eller adressen til likningskontoret er i denne omgang altså uvesentlig. Istedet skal ting som beskriver hver enkelt kommune komme frem på en morsom og humoristisk måte, og de som er fra stedene skal kjenne seg igjen i det som står skrevet. Andre håper man å gjøre litt nysgjerrige..

Boka skal lanseres under «En beat av Finnmark» 24. september i Trondheim.

Arrangementet skal foregå på utestedet Storås, og retter seg altså i hovedsak mot utflytta Finnmarksungdom og studenter. Lebesbyværing og andre som er i området rundt Trondheim oppfordres til å delta på «Beaten», hvor man blant annet får oppleve Cyaneed, Marte Heggelund, Duolva Duottar og årets Mufi-Star vinnere Astatines. Det endelige programmet for arrangementet vil komme på kommunens hjemmeside så snart det er klart.

Tjente 30 millioner på vind

AV ØYSTEIN INGILÆ

Byggingen av Kjøllefjord Vindpark ga lokalmiljøet en ekstraintekt på over 30 millioner kroner.

- Av de totale investeringskostnadene på 400 millioner kroner, ble det handlet tjenester på Nordkyn for 31,4 millioner kroner, sier Svein Rune Wian som var byggeleder for prosjektet.

Store summer

Oversikten han har utarbeidet viser at AF-gruppen kjøpte tjenester for 11,9 millioner kroner. Statkraft brukte 16,5 millioner kroner - inkludert tilskuddet de ga til ny dampskipskai. Samtidig har Siemens Windpower lagt igjen cirka tre millioner kroner under byggeperioden.

På toppen av dette var det nok betydelige midler de tilreisende arbeiderne la igjen som privatpersoner hos det lokale næringsliv. Det er ikke tatt med i regnestykket.

Hett område

Svein Rune Wian som fra 1. juli jobber for Norconsult etter at de ble oppkjøpt, mener dette kan gi en pekepinn på hva som kan være i vente dersom det blir nye runder med vindkraftutbygging på Nordkyn.

Lebesby kommune er brennhett i forhold til vindkraftutbyggernes planer. Fred Olsen Energy håper til eksempel å få godkjenning av sin vindkraftutbygging i Olnilsavika og på Digermulen (i Gamvik) allerede i løpet av vinteren.

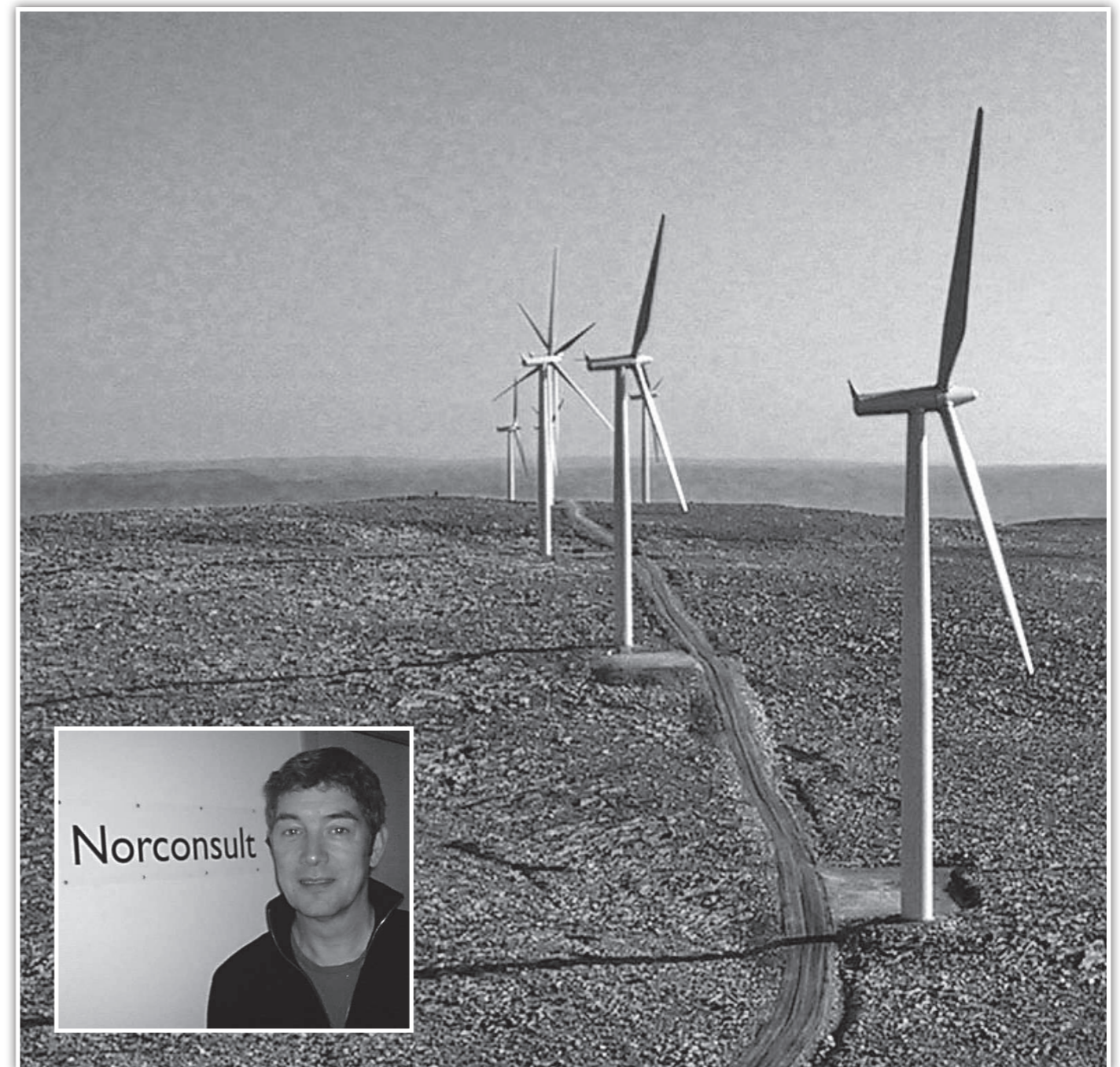
Begge disse prosjektene er to og en halv gang større enn Kjøllefjord Vindpark.

Milliarprosjekt

I tillegg har Statkraft forhåndsmeldt utbyggingen av Nordkyn Vindpark. Dette er et prosjekt som er 20 ganger større enn Kjøllefjord Vindpark. Med andre ord er det nesten virkelighetsfernt å snakke om den, likevel har Statkraft skissert at de skal være i gang med dette prosjektet innen 2013.

Man snakker i så måte om et helt nytt samfunn. For skulle dette prosjektet bli en realitet vil det få minst like store konsekvenser for Lebesby kommune som Melkøya har fått for Hammerfest.

Nordkyn Kraftlag har for øvrig sagt seg villig til å bygge ut linjene fra Nordkyn slik at de planlagte prosjektene kan realiseres raskest mulig.

Svein Rune Wian har utarbeidet en oversikt som viser at byggingen av Kjøllefjord Vindpark ga lokalmiljøet en ekstra inntekt på over 30 millioner kroner.

Fornøyd Aker -ledelse på tur

AV TORIL SVENDSEN

Konsernsjef og styreleder i Aker ASA, Leif-Arne Langøy, registrerte den positive stemningen i Kjøllefjord under besøket den 8. september. Han synes det er flott at det investeres i båter og at de ansatte står på for å få fram gode resultater.

Sammen med flere fra konsernledelsen besøkte de Kjøllefjord og fikk være med Tor Petter Krogh på «Striptind», en av speedsjarkene i rederiet Aker har vært med å finansiere. De fikk være med ut og trekke line og krabbeteine, og se hvilken skånsom behandling råstoffet får, før det skal videre inn i produksjonen på Akers anlegg. De hadde også en omvisning på anlegget, og møte med ledelse og tillitsvalgte. Dagen ble avsluttet med middag (med lokale råvarer), og informasjonsmøte for politikere og administrasjon fra Lebesby og Gamvik kommuner.

Viser positive resultat

I følge konsernsjef i Aker Seafoods, Yngve Myhre, er de veldig fornøyd med den positive utviklingen som har vært ved anlegget i Kjøllefjord. For første gang på mange år viser driften positivt resultat og det har vært minimalt med permitteringer. Det investeres omkring 4 millioner i anlegget i år og

Aker vil satse på krabben i Kjøllefjord. Fra venstre; Konsernsjef og styreleder i Aker ASA, Leif-Arne Langøy, kommunikasjonsleder Geir Arne Drangeid, konsernsjef i Aker Seafoods ASA Yngve Myhre, ordfører Harald Larssen, drittsansvarlig i Aker Seafoods Nordkyn avd. Kjøllefjord Arild Olsen og produksjonsleder i Aker Seafoods ASA Johannes Palsson.

satses på produksjon av kongekrabbe, blant annet med kokelinje. De gav honnør til den stedlige ledelsen og alle ansatte som har stått på for å få til det gode resultatet. Samtidig pekte Myhre på mange utfordringer i fiskerinæringa, med høy bunkerspris

og sterk krone som gir lavere marginer både for flåteledd og produksjonen. Dermed blir det enda viktigere å satse på gode, ferske produkter for å lykkes i konkurransen om kundene. I tillegg håper de at miljøsertifisering av torsk og hyse (seien

Konsernsjef i Aker Seafoods Yngve Myhre, holder en levende kongekrabbe på første fangst dag for det ordinære krabbefisket.

Akersjefene fikk seg en fisketur med «Striptind».

er tidligere miljøsertifisert), skal bidra til en økt pris i markedet. Ordfører Harald Larssen mente at på tross av uenighet i mange spørsmål, så er det viktig å spille på lag. Det har man lyktes med her i Kjøllefjord.

VM i lineegning på Færøyene

Av TORIL SVENDSEN

Lebesby kommune fortsetter samarbeidet med Klaksvik på Færøyene, og dro over i august sammen med regjerende verdensmester i lineegning, Kjell Ovesen fra Sund i Lofoten.

Kjell Ovesen fra Lofoten, som vant både NM og VM i lineegning i Kjøllefjord i 2007, fikk sølvpokal i årets VM. Han hadde ingen mulighet til å slå vinneren, Elmar Rubeksen fra Færøyene, som egnet 100 angler (inkludert 5 bøtinger) på 8 minutter og 15 sekunder. Kjell Ovesen egnet på 9 minutter og 59 sekunder, og bronzen gikk til islandske Birger Karlsson Thomsen som brukte 11 minutter og 10 sekunder. Verdensrekorden har fortsatt John Havn fra Færøyene, som i 2006 egnet 100 angler på 7 minutter og 41 sekunder! Men Kjell hadde én gullmedalje med seg hjem, nemlig fra Færøysk mesterskap i agniskjæring, som han var så sporty i stille opp i.

100-års jubileum

Årets arrangement gikk av stabelen den 16. august, under Sjømannsdagene og feiringen av Klaksvik kommunes 100 jubileum. Med flaggbærere, nasjonalsangene fra Færøyene, Norge og Island og over tusen tilskuere, var det en flott ramme rundt den spennende konkurransen.

Stor gjestfrihet

Sjømannsdagene inneholdt mange aktiviteter for både barn og voksne; fiskekonkurranse, levende fisk i kar, flotte seilskuter, gamle handverkstradisjoner, teater, kunstutstillinger, konserter og mange ulike konkurranser. Deltakerne som kom fra Kjøllefjord fikk oppleve stor gjestfrihet fra folket i Klaksvik, og de hadde lagt opp et veldig bra program for oss (Kjell Ovesen - fisker og egn, Tor Petter Krogh, sitter i omstillingsstyret og leder i Kjøllefjord Fiskarlag, Arild Olsen fra Aker Seafoods og Toril Svendsen, prosjektleder næring

Kjell Ovesen fra Lofoten egnet seg til sølv under årets VM i Lineegning.

i Lebesby kommune). Vi fikk være med på deler av programmet til de nordiske vennsbyene. I tillegg fikk vi besøke Skalaberg, fabrikktråleren som ble bygget i Kirkenes og Maru Seafood, det nest største filetanlegget på Færøyene. Vi fikk også en innføring i hvordan fiskeauksjonene foregår på øygruppen. Det jobbes nå videre med det fremtidige samarbeidet mellom Kjøllefjord, Færøyene og Island og VM i lineegning som var inne i sin 4. runde mellom landene.

Innfelt: Fra venstre Arild OLsen, Kjell Ovesen og Tor Petter Krogh

Hele Klaksvik var på torget under VM. ►

Konkurransen var knivskarp

Jakter på fjes

AV ØYSTEIN INGILÆ

Bjørn Roald Lillevik har tatt mål av seg å fotografere flest mulig av kommunens befolkning. – Det er utrolig mange som går bort, uten at det finnes gode fotografier av dem, sier Lillevik. Som redaktør i landets beste menighetsblad vil han selvfølgelig dele portrettene med sin leser-skare. Det tror han vil falle i god jord.

Presenteres

- Det er nok mange av våre abonnenter som kanskje aldri har sett sine slektninger her hjemme - dermed kan vi presentere dem med et bilde i menighetsbladet.

De startet allerede i forrige nummer med denne presentasjonen, og tilbakemeldingen har ikke latt vente på seg.

- Vi har fått mange positive henvendelser fra folk som synes dette er et flott tiltak.

Kulturhistorisk

Oppgaven Bjørn Roald har startet med, vil være av stor kulturhistorisk verdi. Mange av personene han tar bilde av, eksisterer det nesten ikke fotografier av.

- Jeg synes det er trasig at så mange personer er gått bort uten at man kan finne et bilde og si slik så den og den ut. Jeg håper at mitt bidrag i så måte kan være med på å hjelpe litt på dette, sier Lillevik til Norsktoppen.

Bjørn Roald Lillevik vil framover presentere portrettbilder av kommunens befolkning i Menighetsbladet.

Brødrene Lyngedal like før tragedien rammet dem. Fra venstre Ingmund, Kristen, Torberg, Harald og Olav. Liten gutt foran: Kjell Nilsen. Den andre er Terje Pedersen, kalt Bush. Huset til venstre er sannsynligvis kommunens administrasjonsbrakke under bygging. I midten Kristian Nilsen eller Marius Viiks hus i Kirkeveien. Til høyre Lillevikbrakka. Kjøllefjord sommeren 1950. Fotograf ukjent.

Olav var det jo bare kongen som het

AV GULLA NYHEIM GRAMSTAD

Det er det første jeg spør om; skrives navnet Olaf eller Olav. Han forteller at hans rette navn ble oppdaget da han skulle gifte seg med Eli og de tok ut lysing. Han hadde alltid trodd at han het Olaf; Olav var det jo bare Kongen som het, flirer Olav Lyngedal der han sitter i sin pene og trivelige stue på Vestli i Oslo.

Olav Lyngedal, født i 1939 er sønn av Harald Lyngedal, opprinnelig fra Lyngedal i Lofoten. Som ung mann kom han til Kjøllefjord hvor han begynte som fisker. Han var gift med Ingrid, født Johnsen fra Evenskjer ved Harstad.

Hun var født i 1914 og døde allerede i 1950.

Da lynet slo ned i Kjøllefjord

Olavs historie er også min historie. Vi var naboer i Kjøllefjord. De bodde i bakken nedenfor Hamran hvor jeg hadde mitt barndomshjem. Og et av mine sterkeste barndomsminner er den dagen «lynet slo ned» i Kjøllefjord. Ei mor med fem små barn kan ikke dø, men det gjorde 36 år gamle Ingrid Lyngedal. Hun døde under fødselen sammen med sitt sjette barn.

- Det var hardt. Jeg var 11 år og sterkt knyttet til min mor. Jeg kom i opposisjon til alt og alle. Det gikk bra med mine søsken, men ikke med meg. Olav tørker øynene med håndbaken.

Et slikt ufattelig sjokk for et lite barn gir sår man bærer med seg hele livet. Det preger en enten man er

Oddbjørg (Lillemor) Lyngedal, født i 1925. Hun døde 78 år gammel. Hun tok på seg en stor oppgave da hun sa ja til å bli stemor for fem barn. Hun gjorde en formidabel innsats gjennom mange år. Bildet er tatt på hennes 70-årsdag i 1995 i Kjøllefjord. Fotograf ukjent.

Harald Lyngedal senior. Lyngedal var født i 1908, han døde i 1983, 75 år gammel. Bildet tatt i Kjøllefjord ei jul i 1980-årene. Fotograf ukjent.

klar over det eller ikke. Broren lille-Harald var 9 år, Torberg 7 år, Kristen 4 år og Ingmund var 2 år. En hel barneflokk ble plutselig morløs; mora, fundamentet i hjemmet var brutalt revet vekk. Faren var fisker og mye borte. Hva skulle han gjøre nå? Situasjonen var svært vanskelig. Faren, Harald Lyngedal visste godt hva et slikt dødsfall innebar. Han mistet selv sin far tidlig og moren måtte plassere de mange barna i fosterhjem.

Harald Lyngedal skaffet tjenestepiker som kunne ta seg av barna mens han var på fiske. Det var ikke vellykket. Da han uventet kom hjem en dag var det full fest i huset. Han sluttet da å fiske for selv å kunne ta seg av hjemmet og familien sin. Arbeid fikk han i veivesenet, men også det fordret at han måtte være borte, ukependle. Faren kom etter hvert ikke unna løsningen fosterhjem. Søskenflokket måtte skille lag. Olav, den eldste flyttet til sine besteforeldre, Benedikte og Joakim Pettersen i Kjøllefjord, hvor han ble boende til han var 17 år. De tre yngste, Torberg, Kristen og Ingmund kom til Alma Halses barnehjem Betania i Alta. Lille-Harald fikk et nytt hjem hos Anny og Rolf Pettersen i Kjøllefjord. Etter ca to år giftet Lyngedal seg med Ingrid halv søster Oddbjørg, kalt Lillemor. Hun reiste straks sammen med Olav til Alta og hentet de tre småguttene hjem. Også Lille-Harald flyttet hjem igjen. Lillemor var enslig uten barn, men nølte ikke med å gå inn i rollen og ta på seg det store ansvaret som erstatning for ei mor.

– Tante Lillemor som vi kalte henne, var helt enestående. Hun tolererte høy musikk hjemme fra brødrene mine mye mer enn jeg gjorde. Hun gjorde en fantastisk innsats for oss. Det var nok ikke like lett for henne, hun ble også syk. I to perioder slet hun med sin psykiske helse, men kom seg og fikk det veldig bra de siste årene av sitt liv, forteller Olav med varme i stemmen.

Bryl og vaselin

- Hvordan opplevde du skoletiden?

- Det var kvinnelige lærere de første årene på skolen. De makttet ikke å holde disiplin. Først i fjerde klasse følte jeg at jeg begynte å lære noe, da fikk vi Osvald Nyberg som lærer, han klarte å skape ro i klassen, svarer Olav og fortsetter: Vi gutta skulle ha skikkelig hårsveis. Mitt hår var rødt og stritt, det var ikke nok med Brylkrem alene, jeg måtte ha vaselin i håret i tillegg. Jorunn Paulsen var sjefen i klassen, hun ertet meg: - Se han Olav har nykjemma hår!

Guttene tok hevn, de kjøpte pepper og skremte jentene. Jentene løp, men guttene tok Maggy Benjaminsen igjen. De la henne i bakken og drysset pepper i øynene hennes.

– Forferdelig det vi gjorde, Olav grusser. Det var før mamma døde, hun dukket opp på skolen og ga meg juling i klassen! En pinlig opplevelse. Maggy Andreassen hadde to brødre, Olaf og Oliver. Hun trua med Olaf og klaga til frøken Skeie. Frøken Skeie skulle følge henne hjem. Maggy stilte seg bak ryggen til lærerinnen og geipa til meg. Det skulle ikke jeg ha noe av, så jeg dro til henne, men traff lærerinna i stedet. Frøken Skeie sa hun ville komme hjem og snakke med mamma, men det gjorde hun heldigvis ikke, og det skjedde ikke mer. Men jeg hadde fortalt hjemme om episoden, og straffen min for det var at jeg måtte vaske koppa noen daga, ler Olav.

Kameratgjengen bestod av Lille-Reidar Nilsen, Trond Olsen med flere. De var blitt ungdommer på 16 år. Olav var ikke med da gjengen stjal klunk fra en mann i Kjøllefjord. Mannen oppdaget tyveriet, oppsøkte Reidar og Trond, men de nektet for å ha hatt noe med det å gjøre. – Da er det vel rødjævelen til Lyngedal som har vært her, freste mannen rasende. Olav smiler av dette i dag, men man aner at ungdomstiden nok ikke var lett for en ung kjekkas med følsomt sinn, som savnet en kjærlig mor, han hadde hatt et nært forhold til.

Musikkfamilien

Familien Lyngedal er musikkinteressert. Alle guttene, unntatt Ingmund lærte seg å spille et instrument. Torberg og Lille-Harald har som voksne reist med Cirkus Løve som musikere. Olav etablerte et husorkester sammen med broren Lille-Harald, Torberg og vennene Gudmund Myrvoll og Jan Martin Karlstad. Hver anledning ble brukt til øvelse hjemme hos Lyngedal. Når de hadde middagspause i fiskeindustrien mellom kl. 13 - 14, var det hjem og i gang med å øve. Orkesteret lånte Husmorstua av Julie Karlstad hvor de arrangerte dans og tok inngangspenger og for inntekten kjøpte de sviskegrøt på Evensen-kafeen. Det var utskeielsen. Samtidig var Olav med i Kjøllefjord musikkforening, hvor han spilte trompet. Senere ble han som voksen instruktør og dirigent for skolekorpsset i Øksfjord, da hans familie bodde der.

Broren Kristen, den senere kjente blues-musikeren Chris, har gitt navn til Chris-festivalen i Kjøllefjord. Han begynte sin karriere i gruppa «Clubba Go Go», Kjøllefjord. Kristen spilte slagverk og arbeidet samtidig på fiskebruk. Etter at gruppa ble oppløst fikk Kristen tilbud om spillejobb i Danmark. Musikken betydde så mye for han, at han ikke kunne komme fort nok av gårde. Han skar seg i fingeren med vilje for å få sykemelding for å kunne reise, og resultatet ble en karriere i Danmark og Sverige som musiker og sanger. Dessverre døde han altfor tidlig av kreft i en alder av 42 år.

Fotball og fest

Fotball var Olavs store interesse og han spilte hele tiden. Å gå på ski var ikke interessant. Men så skulle det være kretsrenn med fest på Husmorstua. Der var det ikke plass til alle, men jentene fikk adgang. Olav var kjæreste med Eli Færseth, hun likte å danse, svært pen var hun også, her var gode råd dyre. Olav meldte seg på skirennet og fikk dermed komme på festen og passet på at ingen stjal Eli fra han. Det var eneste gangen han gikk et langrenn, gliser han.

Hester fra Harstad

Da krigen var over i 1945 ble tyskernes hester i Troms og Finnmark beslaglagt og ført til Harstad. Joakim, bestefaren til Olav var der og fant igjen sin egen hest Pelly. Den tok han med seg hjem til Kjøllefjord, hvor han kjørte iset fisk fra Christensenbruket til dampskipskaia og olje til sykestua.

Håkon Svendsen og Birger Amundsen drev transportfirma med hester. Olav fikk jobb hos Amundsen som hadde to hester og to kjørekarler, Olav Lyngedal og Arthur Farstad. Olav kjørte

Eli og Olav Lyngedal som nygift på kaia i Honningsvåg i 1959. De er på vei hjem etter vielsen i Hammerfest. Olav skal spille fotballkamp i Honningsvåg. Han spilte i bryllupsskjorta. Foto: Yngvar Andreassen.

Et fornøyd ektepar, Eli og Olav Lyngedal foran familiebildene i sitt hjem på Vestli. Oslo september 2008. Foto: Gulla N. Gramstad

Kjørekarl Olav Lyngedal ikledd varm skinnlue i ferd med å skuffe kull på kull-lageret. Hesten tilhørte Birger Amundsen og het Sonja. Kjøllefjord vinteren 1959. Fotograf ukjent.

Elever ved Kjøllefjord skole 1948/49. Tredje klasse. Foran fra venstre: Karluf Nilsen, Terje Pedersen, Olav Lyngedal, Bjørn Bech, Jarle Isaksen, Sigfred Einarsen, Solfrid Bech. I midten: Bodil Pettersen bak Olav L., Laila Persen, Ranveig Olsen, Ellen Olsen foran læreren. Bakerst fra venstre: Bjørg Nicolaisen, Jorunn Paulsen, Henny Olsen, Signe Ludvigsen, Magny Benjaminsen, Magnhild Hansen, lærer Guri Sandelien. Hund og fotograf ukjent.

kull for firma Trygve Nissen. Nissen hadde kull-lageret på ei egen kai innenfor Årsætherbruket. Om vinteren måtte de grave frem kullet fra snøen. Kullet ble kastet opp i et mål på hundre liter (hektoliter-mål). Siden kullet var blandet med snø ga de ofte en ekstra skuff på lasset før det ble kjørt hjem til kundene. Kundene leverte Olav en kullseddel som viste at varen var betalt til Nissen. Selve kjøringen betalte de til Birger Amundsen. En tur fra Nissens kai kostet kr 4,50. Til Galgeneset kostet turen kr 5,50. Olavs lønn var halvparten av det turen kostet. - Jeg måtte arbeide hardt for å klare to turer i timen. En vanlig lønn for fiskearbeid på den tiden var ca kr 4,20 - 4,50, hevder Olav. Han var kjørekarl i ett og et halvt år innen han dro i militæret.

Politi og sosionom

I 1960 begynte Olav som lensmannsbetjent i Kjøllefjord.

Året etter søkte han politiskolen og ble beordret til Hammerfest politikammer som aspirant. Der var han i 1 år, før det ble politiskole i Oslo i 1962/63. Han dro tilbake til Kjøllefjord som lensmannsbetjent til 1966, før han fikk tilsvarende stilling i Mehamn hvor han var i tre år. Så ble det Øksfjord hvor han var lensmann de siste fem årene, frem til 1983. Da var det slutt i politiet etter en tjenestesak. Han rodde deretter fiske noen år før han skaffet seg studiekompetanse og begynte å studere ved sosialskolen i Alta. Etter at Olav var ferdig sosionom flyttet han sørover og fikk en stilling som saksbehandler i Enebakk kommune. Senere arbeid i Oslo der han jobbet som sosionom i Bydel 6, før han fikk en lederstilling på Vålerenga sosialkontor. Han arbeidet i den stillingen til han gikk av med pensjon i 2003.

Nordkyn idrettslag. Bakerst fra venstre: Torberg Lyngedal, Olav Lyngedal, Marius Olsen, Trygve Lyngedal, Terje Pedersen, Tor Edvin Einarsen. Foran fra venstre: Jørgen Olsen, Trond Olsen, Harry Larsen, Tor Arne Nøstberg, Per Einar Jensen. Kjøllefjord våren 1964. Foto: Erling Simonsen, Mehamn.

Kjøllefjord musikkforening.
Bakerst fra venstre: Herlof Pedersen, Knut Esp, Truls Bjørndal, Torleif Akselsen, Reidar Nilsen.
Midtrekke fra venstre: Harald Sagen, Ingolf Nilsen, Terje Pedersen, Ragnar Ødegård, Reidar Paulsen, Kåre Sagen, Knut Klausen. Foran fra venstre: Olav Lyngedal, Trond Olsen, dirigent Edgar Myrvoll, Ola Ødegård, Ragnvald Nøstvik. Kjøllefjord 1953/54. Fotograf ukjent.

De måtte søke kongen

Vi sitter og samtaler hjemme i stua til Eli og Olav. Hun disker opp med gode kaker, da de har sin eldste sønn Knut Harald på besøk. Han er en våken og orientert mann som supplerer sin far øyeblikkelig når han nøler i et spørsmål. Eli og Olav har tre sønner, Knut Harald, Inge og Odd, som har gitt dem åtte barnebarn og to oldebarn. Til neste år feirer ekteparet gullbryllup, da har de vært gift i 50 år.

Men begynnelsen på ekteskapet var ikke lett, fordi de var unge og måtte søke Kongen om tillatelse til å gifte seg. De reiste til Hammerfest og ble nektet på hotellet å overnatte sammen. Da de opplyste at de skulle gifte seg dagen etter var det ok. Vielsen ble foretatt i Hammerfest kapell i 1959 med prostens kone og klokkeren som vitner. Ingen hvit brudekjole eller brudebukett; Eli var 17 år og gravid. Olav var knapt 20 år. Tilbake på hotellet etter vielsen hadde

personalet fått nyss om begivenheten. De fikk den kjente fiolinspilleren Magnus Larsen til å spille bryllupsmarsj for dem. - Det var fryktelig flaut, husker Eli. Noen bryllupsfest ble det ikke på det nygifte paret, men gaver fikk de, vedde gulvmatter og kasseroller. - Olav fikk det godt etter at vi giftet oss, smiler Eli og titter på mannen sin. Han ler høyt: - Eli har levd som en prinsesse etter at hun giftet seg med meg. Det er tydelig at kjemien mellom de to er i orden etter et langt liv sammen.

I dag er de pensjonister. Olav ikke helt. Arbeidsstedet vil ikke gi slipp på han, og i oktober er han tilbake i et vikariat. Tiden brukes ellers på samvær med gode venner og sin store familie. Parets felles interesser har vært bridge, som Olav fremdeles spiller. For øvrig synger han i Bryn mannskor og i Håndverkernes kor. - Vi har det godt, avslutter Eli.

Fem års arbeid med kommunevåpenet

AV PER CHRISTENSEN

Da Regjeringen 22. juni 1988 fastslo at Lebesby kommunes kommunevåpen skulle være slikt det nå er: «I svart og gull, delt av gull og svart ved tredobbelt tindesnitt med to tinder» var det gått fem år siden arbeid med kommunevåpenet startet.

Kontakt med kunstneren Arvid Sveen.

Formannskapet vedtok i 1983 å be kulturstyret starte arbeidet med å lage forslag til kommunevåpen. Kommunen hadde vært i kontakt med Arvid Sveen for å be han komme med forslag. Sveen hadde da allerede laget i underkant av 50 fylkes- og kommunevåpen.

I sommer besøkte Sveen kommunen på nytt. Under Arkhangelskmarkeringsdagen 2. juli ble ei utstilling med han og russiske Igor Filippov åpnet.

Kulturstyret utlyste idekonkurranse.

I februar 1986 vedtok kulturstyret å lyse ut en idekonkurranse med tema kommunevåpen.

5 aktuelle forslag ville bli oversendt Sveen. Da fristen utløp var det kommet inn 64 forslag. 3 av disse ble sendt tilbake til utformerne for videre bearbeidelse.

I september 1986 prioriterte kulturstyret 5 forslag, de tre første med Finnkirka som motiv, og oversendte de til Sveen.

Riksantikvaren godkjente ikke forslagene.

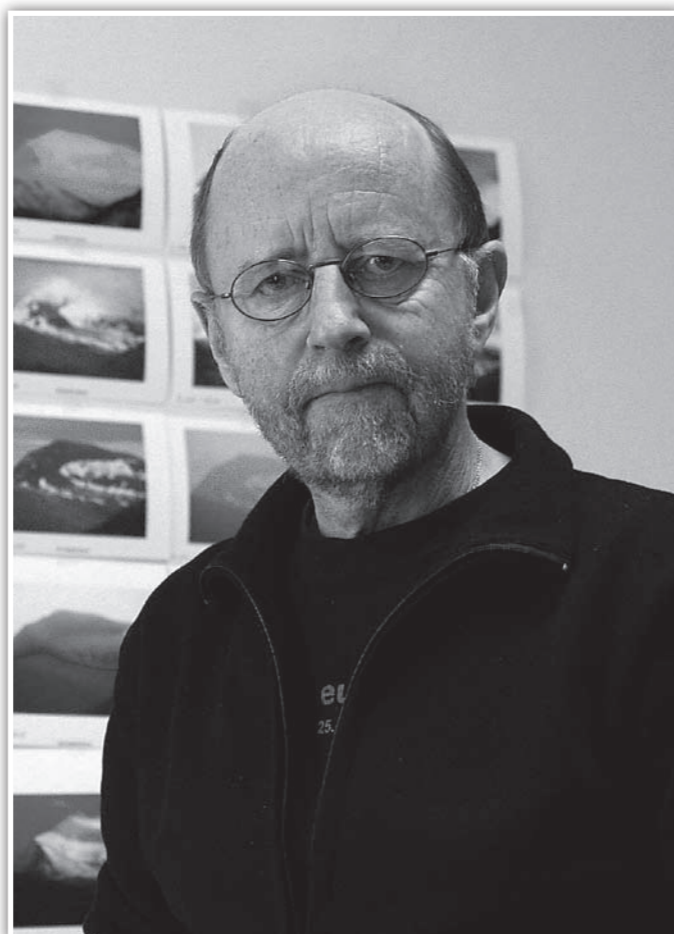
Alle nye kommunevåpen må godkjennes av Riksantikvaren, ut fra heraldiske regler.

Kulturstyrets forslag med Finnkirka motiv ble ikke godkjent, men han anbefalte at kommunen brukte Sveens motiv med Finnkirka, som tidligere hadde vært vurdert. Etter litt fram og tilbake, vedtok kulturstyret 4. februar 1987 å oversende 5 forslag til formannskapet med Sveens utkast som 1. prioritet. Sveen kom så med forslag på fargekombinasjoner og kulturstyret vedtok 16. februar 1988 kommunevåpenet som det nå er.

Hvordan kan kommunevåpenet brukes?

Hovedregelen er at våpenet bare kan brukes av administrasjonen og kommunale institusjoner og til dekorasjon. Det kan ikke brukes på souvenirer for salg uten særskilt tillatelse.

Det må ikke brukes slik at det kan oppfattes som et privat kjennetegn og slike private kjennetegn må ikke sammenstilles med våpenet.

Arvid Sveen brukte mye tid på utformingen

Finnkirka er selve motivet i kommunens kommunevåpen (foto Robin Jenssen)

Reisebeskrivelse fra 1926

AV HARALD BARBALA

Boken «Ruijanrantaa ja ruijanmerta», av den finske forfatteren, Ilmari Turja er skrevet i 1926 og utgitt i 1928, som en reisebeskrivelse fra Finnmark. Boken inneholder beskrivelser av den finske befolkningen - innflyttere og etterkommere av finske innflyttere - stort sett fra hele Finnmark. Men i boken er det bare et eneste, kort notat, som omhandler Lebesby kommune.

Notatet som følger er oversatt av Kaija Lukkari, i april 1996.

Fra Garguiečče (i Vestertana): Vi hadde tenkt å ta samme vei tilbake til fjordbotn der vi kom fra og følge telefonlinja derfra og over fjellet til Bekkarfjord. Men en same sa til oss at det var fare for stor vårflom der på denne tiden og at det var bedre å ro ut fjorden forbi mange elvemunninger og derfra ta snarveien til telegraflinja nord for Jier-tasjaure, derfra var det ca. 3 mil til Bekkarfjord.

Whønis fjellstue

Vi gikk mye opp og ned dalsider og krysset mange bekker før vi kom fram til telegraflinja og etter kartet var det ca. 1 mil til nærmeste hus (Wøhnis fjellstue) der vedlikeholdsmannen for telegraflinja bodde. Vi kom til en stor elv midt på natten og Wøhnis fjellstue var på den andre siden. Der satte vi oss ned og ropte over til den andre siden og plutselig kom husfrua ut i bare undertøyet og ror over for å hente oss. Vi var redd for at det var samer som bodde der, men heldigvis var det nordmenn (av finsk avstamning). Det var veldig greie folk som nordmenn alltid er og vi slappet av der i et døgn. Dagboka sier ingen ting om oppholdet hos Wøhni, dette fordi vi hadde så mye annet å gjøre under oppholdet der.

Lokalbåten

Søsteren til husets frue fulgte oss til Bekkarfjord. Vi spurte henne hva elva hette og fikk til svar «Sofie Evensen»! Hun tok oss hjem til seg i Bekkarfjord, hvorfra vi skulle ta oss videre til Honningsvåg. Hele familien fulgte oss ned til sjøen og moren rodde oss ut til en båt som lå oppankret og ventet på lokalbåten.

Bekkarfjord ble omtalt i en finsk reisebeskrivelse på 1920-tallet.

Blandingsfolk

Et sted på turen hadde vi møtt en mann som spurte oss på finsk: «Ka dokker si'r, som kommer fra Finland?». Han fortalte at hans foreldre kom fra Finland og at han selv var fra Lebesby hvor det også bodde andre finlendere. Vi angret på at vi ikke gikk til Lebesby».

Boken har også et par bilder, fra henholdsvis Bekkarfjord og Langfjorddalen. Bildet fra Bekkarfjord, på side 91, har denne teksten: Blandingsfolk. Bildet fra Langfjorddalen, på side 155, har denne teksten: Stakkars fornorska barn som bare kan leke på finsk.

Honningsvågrevyen med jubileumsshow på Kjøllefjord kino 6. oktober

Mandag 6. oktober får vi besøk av Honningsvågrevyen.

De kommer med sitt jubileumsshow, med glansnumrene.

I tillegg til mye nytt stoff.

Billetter à kr 295,- kan bestilles på kulturkontoret.

Billettsalg også ved inngangen.

Boknakaran på hotellet 11.oktober

I samarbeid med Hotel Nordkyn inviterer kulturkontoret til hyggelig kveld med Boknakaran.

Billettsalg ved inngangen.

Chrisfestivalen også for ungdom

AV LILL ASTRID RØVIK

I år kunne Ungdomssatsing Nordkyn og Chrisfestivalen AS lokke ungdommer fra hele Nordkyn til å være med på festivalen.

Vannsport, grilling og konsert på Foldal trakk ca 60 ungdommer, til tross for at man nesten kunne telle varmegradene på ei hand! Flere av ungdommene var skikkelig sporty og koste seg på konsert etter en kald og fuktig tur på vannski!

Filmseminar

Dagen etter ble det arrangert filmseminar, noe som var meget inspirerende og interessant i forhold til filmprosjektet som er satt i gang blant ungdom på Nordkyn.

Fredag stengte Hotel Nordkyn dørene for voksne, og lot ungdommen regjere i puben. Her ble det servert spennende alkoholfrie drinker, Anna og Tommi

Kjell Sørbø sørget for vannsport.

sang og spilte, og det ble arrangert biljardturnering. Ungdommen takker alle sponsorer for at de fikk muligheten til å arrangere ungdomsarrangement under festivalen!

Ungdomsarrangementet trakk ca. 60 personer.

Ole Giæver fortalte om sine filmprosjekt til ungdom i Kjøllefjord.

Ungdom, film og Amandapris

AV LILL ASTRID RØVIK

Ungdom på Nordkyn kunne i sommer la seg inspirere av den unge filmskaperen Ole Giæver fra Tromsø. Giæver holdt et inspirerende og interessant foredrag for de som møtte opp, hvor han fortalte om veien og gå når man lager film, samtidig som han viste egne filmer. Han viste blant annet flere uproffe og hjemmelagede filmsnutter, og presiserte med det at alle må begynne et sted. Seminaret ble avsluttet med at han viste sin siste film «Sommerhuset» for et tredvetalls personer.

Det de færreste visste var at den unge mannen med aner i Kjøllefjord var nominert til Amandapris for beste manus med denne filmen!

Ungdomssatsing

Filmseminaret var en del av filmprosjektet som Ungdomssatsing Nordkyn har satt i gang, og skal stimulere våre ungdommer til å ta tak i filmskaperen, skuespilleren, regissøren, musikeren, fortelleren og den kreative delen i seg selv. Film er noe man kan jobbe med når som helst og hvor som helst, til og med på Norsktoppen!

Ole Giæver holdt foredrag for ungdom fra Nordkyn, der han blant annet viste sin egen film «Sommerhuset».

